

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **W. W.**

podejrzanego o popełnienie czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i innych
po rozważeniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 12 kwietnia 2016 r.

kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 maja 2015 r., sygn. akt II AKz [...],

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt II K [...]

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. kasację pozostawić bez rozpoznania;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć Skarbu Państwa;**
- 3. nie uwzględnić wniosku adw. P. B. o zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu podejrzanemu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 13 maja 2015 r., sygn. akt II AKa [...], po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez podejrzanego W. W., utrzymał w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w G. z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt II K [...], umarzające postępowanie karne prowadzone wobec w/w

podejrzanego o 5 czynów karalnych, w tym z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i orzekające o zastosowaniu wobec niego środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Należy nadmienić, że w posiedzeniu odwoławczym uczestniczyli podejrzany oraz jego obrońca oraz że ze względu na zawłość sprawy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. postanowił „odroczyć ogłoszenie uzasadnienia na 7 dni” – k. 724 (nie dostrzeżono, że wymieniony przepis mówi o odroczeniu sporządzenia uzasadnienia postanowienia). Odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczono podejrzanemu w dniu 20 maja, a obrońcy w dniu 21 maja 2015 r. (k. 775, 780).

Orzeczenie Sądu odwoławczego zostało przyjęte do wiadomości przez obrońcę podejrzanego, który nie podjął w sprawie żadnych czynności, również sam podejrzany początkowo ograniczył się do wysłania w dniu 18 maja 2015 r. pisma, w którym zwracał się do Sądu Apelacyjnego w [...] o sporządzenie i wydanie mu kserokopii dokumentów z akt sprawy (k. 785-786). Później jednak, w dniu 7 lipca 2015 r. wysłał zarówno do Sądu Okręgowego w G., jak i do Sądu Apelacyjnego w [...] wnioski o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu wniesienia kasacji (k. 828-829, 865-866). W obu Sądach podjęto w tym względzie pozytywną decyzję (k. 828 odw., 830 oraz k. 871), chociaż jest rzeczą oczywistą, że Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w G. nie powinien tego czynić, skoro decyzje w kwestii postępowania okołokasacyjnego zapadają w sądzie odwoławczym. W aktach sprawy brak jest pisma, które wskazywałoby na reakcję obrońcy wyznaczonego na szczeblu Sądu Okręgowego, kasację od wymienionego na wstępie postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 maja 2015 r., sygn. akt II AKz [...], wniośł natomiast obrońca wyznaczony z urzędu zarządzeniem z dnia 6 sierpnia 2015 r. Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego. Skarżący, twierdząc że Sąd I instancji orzekał w nieprawidłowym składzie, wskazał na zaistnienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nadto podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. W konkluzji wniośł o uchylenie rozstrzygnięć zawartych w pkt 1 zaskarżonego orzeczenia oraz w pkt I i II orzeczenia Sądu I instancji, tj. rozstrzygnięć odnoszących się do kwestii umorzenia postępowania wobec W. W. i

zastosowania wobec niego środka zabezpieczającego. Autor kasacji wystąpił również o przyznanie mu kosztów nieopłaconej obrony z urzędu.

Kasacja ta, zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 sierpnia 2015 r. została przyjęta, wobec stwierdzenia, że odpowiada warunkom formalnym (k. 896).

W odpowiedzi na kasację, przedstawiciel Prokuratury Apelacyjnej w [...] wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, wskazując m.in., że sygnalizowane przez skarżącego uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie miało miejsca. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem prokuratora, obrońca podejrzanego nadesłał pismo, w którym podtrzymał zarzuty i wnioski kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Decyzja prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) o przyjęciu kasacji podlega kontroli sądu kasacyjnego. Kontrola przeprowadzona w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że decyzje podejmowane na szczeblu Sądu Apelacyjnego w [...] nie były prawidłowe, co w pierwszej kolejności odnosi się do wyznaczenia podejrzanemu obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia kasacji od postanowienia tego Sądu z dnia 13 maja 2015 r., II AKz [...], bądź poinformowania Sądu o braku podstaw do takiego postąpienia, zaś w drugiej kolejności do zarządzenia o przyjęciu kasacji. Powinno zostać bowiem dostrzeżone, że chociaż z dniem 1 lipca 2015 r. uległa zmianie treść przepisu art. 519 k.p.k., który odtąd dopuszcza możliwość wniesienia kasacji nie tylko od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, ale też od prawomocnego postanowienia tego sądu o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a Kodeksu karnego (w § 1 pkt 4 tego artykułu jako jeden ze środków zabezpieczających jest wymieniony „pobyć w zakładzie psychiatrycznym”), to nie oznacza to, iż po 30 czerwca 2015 r. skutecznie może być wniesiona kasacja od każdego tego rodzaju postanowienia, niezależnie od daty jego wydania. W niniejszej sprawie prawomocne postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania i zastosowania środka zabezpieczającego zostało wydane przez Sąd Apelacyjny w [...] w dniu 13 maja 2015 r. i po tej dacie ani podejrzanym, ani jego obrońcą nie podjęli czynności, które powodowałyby, że w dniu 1 lipca 2015 r. pozostawała

nerozstrzygnięta kwestia wniesienia i przyjęcia kasacji od wspomnianego postanowienia. Gdyby tak było, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 z późn. zm.) zagadnienie przyjęcia kasacji należałoby rozpatrywać z uwzględnieniem nowego brzmienia art. 519 k.p.k. (zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 r., II KZ 24/15, LEX nr 1770898). Jak wspomniano, przy bezczynności obrońcy, pierwszym działaniem zmierzającym do zaskarżenia prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 maja 2015 r. było wystąpienie podejrzanego w dniu 7 lipca 2015 r. o przydzielenie mu obrońcy z urzędu w celu wniesienia kasacji. Oczywiście, nie spowodowało to, iż aktualne stały się terminy przewidziane dla podjęcia czynności niezbędnych do zaskarżenia prawomocnego postanowienia Sądu odwoławczego (art. 524 § 1 k.p.k.), poczynając od terminu zgłoszenia wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, który w tej sprawie nigdy nie został złożony. Inna interpretacja nakazywałaby uznać, że zmiana art. 519 k.p.k. umożliwia zaskarżenie kasacją każdego wymienionego w tym przepisie postanowienia wydanego przed 1 lipca 2015 r., co z zasadniczych względów jest nie do przyjęcia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy pozostawił kasację bez rozpoznania jako niedopuszczalną z mocy ustawy. Obciążenie Skarbu Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego znajduje oparcie w art. 637a w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k., natomiast nieuwzględnienie wniosku obrońcy o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu podejrzanemu wynika z faktu, że obrońca, jako podmiot fachowy, powinien dostrzec, iż realia procesowe sprawy nie zezwalają na wniesienie kasacji przez inny podmiot niż określony w art. 521 § 1 k.p.k. Jak to niejednokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, nie ma powodów, by Skarb Państwa ponosił wydatki wynikające z czynności procesowo wadliwych, a podjętych przez podmiot fachowy przydzielony stronie procesowej po to, aby zapewnić prawną poprawność jej działania (zob. postanowienie z dnia 16 listopada 2015 r., II KK 310/15, LEX nr 1844083 i powołane tam orzeczenia). W grę wchodziło jedynie poinformowanie przez obrońcę właściwego Sądu o braku podstaw do wniesienia kasacji i ewentualne domaganie się wynagrodzenia za podjęte w sprawie czynności.

Na marginesie celowe będzie zauważyć, że ujawnienie się uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 k.p.k. nakazywałoby potraktować kasację jako sygnał do wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), jednak przedstawione przez obrońcę okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że do wspomnianego uchybienia rzeczywiście doszło. Sąd Okręgowy w G. prawidłowo w składzie jednego sędziego rozpoznał na posiedzeniu wniosek prokuratora o umorzenie postępowania i zastosowanie wobec podejrzanego środka zabezpieczającego. Skład ten, czego nie dostrzega również prokurator, byłby prawidłowy także wtedy, gdyby wniosek został skierowany do rozpoznania na rozprawie, co według obrońcy było konieczne. Wynika to z art. 28 § 1 k.p.k., bowiem chodziło o sprawę, której przedmiotem było rozpoznanie wspomnianego wniosku prokuratora, a nie, jak uważa obrońca, rozpoznanie sprawy o zbrodnię i to nakazujące wyznaczenie składu określonego w art. 28 § 4 k.p.k. [zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1999r., I KZP 21/99, OSNKW 1999, z. 9-10, poz. 49, także A. Sakowicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2015, s. 778-779].

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.